

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 30 kwietnia 2012 roku, doprecyzowanym pismem z dnia 11 lipca 2012 roku, P. T. reprezentowany przez przedstawicielkę ustawową A. T. wniósł o podwyższenie renty zasądzonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 9 grudnia 2009 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt I C 167/08, z kwoty po 2.500 złotych miesięcznie do kwoty po 6.000 złotych miesięcznie – począwszy od lutego 2011 roku, wraz z ustawowymi odsetkami. Na uzasadnienie zgłoszonego żądania powód wskazał, że w czasie kiedy Sąd ustalał wysokość renty P. T. nie korzystał ze wszystkich niezbędnych zabiegów rehabilitacyjnych, medycznych i logopedycznych z uwagi na brak środków. Obecnie zakres zabiegów, z których powód korzysta jest znacznie większy. Zwiększyły się również koszty tychże zabiegów rehabilitacyjnych i logopedycznych. Koszt zabiegów rehabilitacyjnych, z których korzysta powód wynosi obecnie 2.080 złotych miesięcznie, koszt zabiegów logopedycznych, z których powinien korzystać powód wynosi 1.400 złotych miesięcznie. Powód korzysta z hipoterapii, co wiąże się z wydatkiem w kwocie 400 złotych miesięcznie. Koszty przewozów powoda do instytucji rehabilitacyjnej wynoszą około 600 zł miesięcznie. Powód ponosi dodatkowe wydatki w związku z koniecznością zakupu ortez, obuwia, wkładek ortopedycznych. Zwiększone potrzeby powoda obejmują też koszty dwóch nier refundowanych turnusów rehabilitacyjnych, co daje w przeliczeniu miesięczny wydatek w wysokości około 1.000 zł. (pozew - k. 2- 4, pismo –k.74-75)

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości, wskazując, że zasądzona na rzecz powoda renta na zwiększone potrzeby w kwocie po 2.500 zł miesięcznie obejmuje swoim zakresem wszystkie niezbędne koszty. Pozwany podniósł, że przedstawione przez stronę powodową wyliczenia są znacznie wygórowane. Pozwany zakwestionował zasadność korzystania przez powoda z usług logopedycznych aż pięć razy w tygodniu. (odpowiedź na pozew – k. 79 – 79v)

W piśmie z dnia 26 lipca 2012 r. powód określił żądanie w zakresie zasądzenia odsetek od roszczenia od podwyższenie renty za czas od lutego 2011 r. do stycznia 2012 r. w ten sposób, że wniósł o zasądzenie odsetek ustawowych od sumy podwyższenia rat za ten czas czyli od kwoty 42.000 zł poczynając od dnia 11 lipca 2012 r. do dnia zapłaty. (pismo – k.92-93)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Prawomocnym wyrokiem z dnia 9 grudnia 2009 r. wydanym w sprawie sygn. akt I C 167/08 Sąd Okręgowy w Łodzi zasądził od Instytutu Centrum (...) w Ł. na rzecz P. T. rentę na zwiększone potrzeby od grudnia 2008 r. i na przyszłość w kwocie po 2.500 zł miesięcznie. W uzasadnieniu wyroku Sąd wskazał, iż na kwotę renty złożyły się: koszt rehabilitacji ruchowej (4 x miesięcznie 80 zł=320 zł), koszt dojazdów na zabiegi rehabilitacyjne 800 zł miesięcznie, psychoterapia (4 x miesięcznie 125 zł=500 zł), udział w turnusach rehabilitacyjnych (2 x w roku 3.000 zł=6.000 zł tj. 500 zł miesięcznie), koszt dojazdów do szkoły 250 zł miesięcznie, koszt zabiegów logopedycznych (4 x miesięcznie 70 zł=280 zł), przy czym Sąd wskazał, że zgodnie ze wskazaniami biegłej powód powinien uczestniczyć w zabiegach logopedycznych 5 razy w tygodniu (20 x miesięcznie 70 zł=1.400 zł). (wyrok z uzasadnieniem –k.318-350 załączonych akt I C 167/08)

Po otrzymaniu od pozwanego kwot zasądzonych powyższym wyrokiem rodzice powoda rozpoczęli w styczniu 2011 r. intensywną rehabilitację syna. (zeznania A. T. – przedstawicielki ustawowej powoda –k.85, 322 odwrót, czas nagrania 00:10:56)

Począwszy od marca 2011 r. powód korzystał z zabiegów neuro – mięśniowo – terapeutycznych w ilości od 7 do 20 miesięcznie. Cena jednego zabiegu wynosi 80 zł, co daje kwotę 560- 1.600 zł miesięcznie. (rachunki –k.24-28, 133-136, 286-291, zaświadczenie –k.285, zeznania A. T. – przedstawicielki ustawowej powoda –k.85, 322 odwrót, czas nagrania 00:10:56)

Obecnie powód korzysta z zabiegów rehabilitacji ruchowej w wymiarze 15-20 godzin miesięcznie, co daje koszt około 1.000 zł miesięcznie. (zeznania A. T. – przedstawicielki ustawowej powoda –k.322 odwrót, czas nagrania 00:10:56-00:16:12)

Począwszy od marca 2011 r. powód korzystał też z rehabilitacji manualnej w ilości od 5 do 10 zabiegów miesięcznie. Cena jednego zabiegu w marcu i kwietniu 2011 r. wynosiła 50 zł, od maja 2011 r. wynosi 60 zł. (rachunki –k.29-34,138, zeznania A. T. – przedstawicielki ustawowej powoda –k.85, 322 odwrót, czas nagrania 00:10:56)

Począwszy od września 2011 r. powód korzystał z zajęć z hipoterapii w ilości 10 miesięcznie. Cena jednych zajęć wynosi 40 zł, co daje kwotę 400 zł miesięcznie. (faktury –k.53-54,56,144-146, zeznania A. T. – przedstawicielki ustawowej powoda –k.85, 322 odwrót, czas nagrania 00:10:56)

Obecnie powód nie korzysta z hipoterapii, a także z terapii manualnej. Kwota, którą powód otrzymuje tytułem miesięcznej renty nie wystarcza na pokrycie wszystkich kosztów potrzebnej rehabilitacji. Brakującą część wydatków rodzice powoda pokrywają z otrzymanego przez powoda zadośćuczynienia. (zeznania A. T. – przedstawicielki ustawowej powoda –k.323, czas nagrania 00:16:12-00:21:24)

Począwszy od września 2011 r. powód korzysta z wizyt u logopedy. W dacie zamknięcia rozprawy powód korzystał z tych wizyt w wymiarze 20 godzin miesięcznie, co daje koszt 1.400 zł miesięcznie. Terapia logopedyczna refundowana przez NFZ jest w wymiarze 2 godzin miesięcznie. (rachunki –k.35-39,126-132, zeznania A. T. – przedstawicielki ustawowej powoda –k.322 odwrót-323, czas nagrania 00:10:56-00:21:24)

Powód korzysta z 5- dniowych turnusów logopedycznych 4 razy w roku. Cena jednego turnusu wynosi 2.500 zł. Nie ma turnusów logopedycznych refundowanych przez NFZ. (zeznania A. T. – przedstawicielki ustawowej powoda –k.322 odwrót-323, czas nagrania 00:16:12-00:32:42)

Orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności z dnia 3 lutego 2011 r. małoletni powód został zaliczony do osób niepełnosprawnych do dnia 5 września 2016 r. (orzeczenie –k.124)

Kontakt logiczny z powodem jest utrudniony z uwagi na brak artykulacji ze strony powoda, ale powód spełnia właściwie wszystkie polecenia, nawet o złożonym charakterze. Fonacja pojedynczych głosek jest zachowana. Chód powoda jest samodzielny, paraparetyczny o typie spastycznym z utykaniem na prawą kończynę dolną z przymusowym ustawieniem stopy prawej, niewielkim zgięciem podszwowy i rotacją wewnętrzną tej stopy. W badaniu fizykalnym stwierdza się objawy czterokończynowego niedowładu o typie spastycznym, zdecydowanie wyraźniejszego w prawych kończynach, gdzie stwierdza się wyraźnie wzmożone napięcie mięśniowe, poliklonię odruchów, prowokowany stopotrząs, przymusowe ustawienie dłoni prawej oraz stopy prawej. Niedowład prawej kończyny górnej z uwagi na stopień jego nasilenia, wzmożone napięcie mięśniowe i przymusowe ustawienie dłoni powoduje, że kończyna ta może spełniać tylko funkcje pomocnicze – nie jest w stanie uczestniczyć w funkcjach precyzyjnych – co powoduje, że nawet stosunkowo proste czynności jak ubieranie i rozbieranie wymagają pomocy osoby drugiej, gdyż kończyna prawa nie jest w stanie podołać tym funkcjom. Aktualny stan zdrowia powoda jest stabilny, prezentujący utrwaloną znaczną dysfunkcję wynikającą z rozległego uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego. Rokowanie – biorąc pod uwagę schorzenie podstawowe – jest niekorzystne, bez szans na istotną poprawę z ryzykiem rozwoju powikłań głównie pod postacią wtórnych zmian zwyrodnieniowych w układzie ruchu. Powód wymaga ciągłej, systematycznej rehabilitacji ruchowej, logopedycznej z okresową pomocą psychologa, okresowego stosowania leków rozluźniających napięcie mięśniowe, ewentualnego stosowania leków przeciwbólowych. Wskazaniem jest korzystanie z rehabilitacji w warunkach ambulatoryjnych w miejscu zamieszkania, jak i okresowe pobyty w oddziale rehabilitacyjnym. Biorąc pod uwagę zaburzenia funkcji chodu oraz wzmożoną swastykę mięśniową- celowym jest stosowanie zaopatrzenia ortopedycznego np. wkładki obuwnicze, w razie potrzeby buty ortopedyczne, kortyzy dłoni prawej, a w miarę upływu czasu może pojawić się potrzeba zastosowania ortez stawów kończyn dolnych. Z uwagi na system kolejek obowiązujących w (...) mających umowę z NFZ wydaje się, że jedynym rozsądnym podejściem zapewniającym ciągłość i systematyczność rehabilitacji jest korzystanie z usług prywatnych gabinetów rehabilitacyjnych. Zasadnym

jest prowadzenie wielokierunkowej rehabilitacji, obejmującej rehabilitację funkcji mowy i narządu ruchu. Zasadne są następujące kierunki rehabilitacji: rehabilitacja logopedyczna w wymiarze 20 godzin miesięcznie, udział w turnusach rehabilitacji logopedycznej 4 razy do roku, rehabilitacja ruchowa, hipoterapia, terapia manualna i terapia w wodzie. Koszty zabiegów ponoszone przez rodziców powoda są adekwatne do wysiłku i czasu poświęcanego przez poszczególnych rehabilitantów, a ilość zabiegów odpowiada rzeczywistym potrzebom powoda. Powód wymaga również obuwia ortopedycznego, wkładek ortopedycznych i ortez, ale świadczenia z NFZ przewidują zaopatrzenie tego typu. Brak jest związku zabiegów stomatologicznych ze schorzeniem podstawowym. (opinia biegłego neurologa M. W. –k.259-262, 301)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów. Zeznania przedstawicielki ustawowej powoda Sąd uznał za wiarygodne w przeważającej części. Sąd nie dał wiary tym zeznaniom jedynie w zakresie kosztów dojazdów na rehabilitację, które według matki powoda wynoszą 1.500 zł miesięcznie. A. T. nie podała żadnych szczegółów dotyczących tych dojazdów: ich miesięcznej ilości, pokonywanej odległości, spalania samochodu, którym powód jest wożony. Należy wskazać, iż w informacyjnych wyjaśnieniach matka powoda określiła koszt dojazdów na znacznie niższą kwotę (400-600 zł miesięcznie). Nie zostało w żaden sposób wyjaśnione skąd bierze się tak duże zwiększenie kosztów dojazdów.

Sąd nie wziął pod uwagę opinii biegłego neurologa dr J. Z.. Opinia ta jest bardzo enigmatyczna w treści, została poprzedzona – jak wynika z twierdzeń strony powodowej- bardzo pobieżnym badaniem powoda. Wnioski opinii biegłego są sprzeczne z dokumentacją lekarską znajdującą się w aktach, a także ze szczegółowymi wnioskami opinii drugiego biegłego neurologa, który wydał opinię – lek. med. M. W., która to opinia jest spójna, logiczna i nie była kwestionowana przez strony.

Sąd oddalił wniosek pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego logopedy. Wydana w sprawie opinia neurologa M. W. w sposób wyczerpujący wyjaśnia kwestię dotyczące zakresu rehabilitacji potrzebnej powodowi, również w zakresie logopedycznym, zatem dopuszczenie dowodu z opinii biegłego logopedy było zbędne i spowodowałoby jedynie przedłużenie postępowania (art. 217 par. 3 KPC).

Sąd zważył c o następuje:

Podstawę prawną dochodzonego roszczenia stanowi art. 907 § 2 KC, zgodnie z którym jeżeli obowiązek płacenia renty wynika z ustawy, każda ze stron może w razie zmiany stosunków żądać zmiany wysokości lub czasu trwania renty, chociażby wysokość renty i czas jej trwania były ustalone w orzeczeniu sądowym lub w umowie. Powództwo o zmianę wysokości lub czasu trwania renty zostało przez ustawodawcę przewidziane jako środek pozwalający na dostosowanie praw i obowiązków do sytuacji powstałej na skutek zmiany stosunków majątkowych lub osobistych osoby uprawnionej lub zobowiązanej. Zmiana stosunków w rozumieniu art. 907 § 2 KC w znaczeniu zmiany sytuacji majątkowej lub osobistej musi wystąpić po wydaniu wyroku ustalającego prawo do renty. Należy wskazać, iż zmiana stosunków, o której mowa w powyższym przepisie, uzasadniająca podwyższenie renty nie musi oznaczać pogorszenia się stanu zdrowia osoby uprawnionej do renty. Samodzielną przesłanką podwyższenia renty jest rzeczywiste zwiększenie się potrzeb poszkodowanego w sensie ponoszenia wyższych kosztów leczenia lub rehabilitacji.

W niniejszej sprawie powód żądał podwyższenia renty orzeczonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi, podnosząc iż zaszła zmiana stosunków osobistych polegająca na tym, że uległy zwiększeniu jego potrzeby, które stanowiły podstawę zasądzenia renty.

Postępowanie dowodowe wykazało, że powództwo jest częściowo zasadne.

Z uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego zasądzającego rentę wynika, że ówczesne potrzeby powoda Sąd określił na kwotę 2.650 zł miesięcznie, w tym: rehabilitacja ruchowa 320 zł (4 razy w miesiącu po 80 zł), dojazdy na rehabilitację 800 zł, psychoterapia 500 zł, koszt dwóch turnusów rehabilitacyjnych w roku 500 zł miesięcznie, dojazdy do szkoły

250 zł, konsultacje logopedyczne 280 zł. Nie wychodząc ponad żądanie, Sąd zasądził na rzecz powoda rentę w wysokości 2.500 zł miesięcznie.

Jak wynika z ustaleń faktycznych, w szczególności z opinii biegłego neurologa, dokumentów oraz zeznań przedstawicielki ustawowej powoda, obecnie zwiększone potrzeby powoda pozostające w związku z przyczynowym ze zdarzeniem będącym źródłem renty przedstawiają się następująco: rehabilitacja ruchowa 1.000 zł miesięcznie, terapia manualna 480 zł miesięcznie, konsultacje logopedyczne 1.400 zł miesięcznie, hipoterapia 400 zł miesięcznie, turnusy logopedyczne 10.000 zł rocznie – około 800 zł miesięcznie. Zgodnie z opinią biegłego neurologa powód nadal wymaga rehabilitacji ruchowej, manualnej i logopedycznej, a także udziału w turnusach rehabilitacyjnych – logopedycznych. Z uwagi na długi czas oczekiwania na rehabilitację w ramach NFZ i jej niewielki wymiar, wskazane jest korzystanie z prywatnych gabinetów rehabilitacyjnych.

Zatem w stosunku do potrzeb powoda określonych w wyroku zasądającym rentę, zwiększenie kosztów przedstawia się następująco: rehabilitacja ruchowa 1.000 zł, wyrok 320 zł - zwiększenie kosztów o 680 zł, terapia manualna 480 zł, nie uwzględniona w wyroku – zwiększenie kosztów o 480 zł, terapia logopedyczna 1.400 zł, wyrok 280 zł – zwiększenie kosztów o 1.120 zł, hipoterapia 400 zł, nie uwzględniona w wyroku- zwiększenie kosztów o 400 zł, turnusy logopedyczne 800 zł, wyrok 500 zł- zwiększenie kosztów o 300 zł. Łącznie w stosunku do kosztów określonych w wyroku zasądającym rentę, potrzeby powoda zwiększyły się o kwotę 2.980 zł (zaokrągloną do 3.000 zł). Wobec tego zasadne jest podwyższenie renty do kwoty 5.500 zł miesięcznie.

Określając aktualne potrzeby powoda Sąd nie uwzględnił następujących kosztów. Koszty dojazdów określone w zeznaniach matki powoda na kwotę 1.500 zł miesięcznie. Wysokość kosztów dojazdów nie została poparta żadnym wyczeniem, wobec czego należało przyjąć, że zwiększenie kosztów dojazdów nie zostało udowodnione. Koszty zakupu obuwia i wkładek ortopedycznych określone przez matkę powoda na kwotę 700-800 zł rocznie. Zgodnie z opinią biegłego koszty te są refundowane przez NFZ. Koszty leczenia stomatologicznego określone na kwotę 200-300 zł raz na 3 miesiące. Należy podzielić wniosek biegłego, iż w przypadku tych kosztów brak jest związku przyczynowego ze schorzeniem podstawowym i zdarzeniem stanowiącym źródło zasądzenia renty. Koszty zakupu środków higienicznych i koszty korepetycji nie zostały wzięte pod uwagę, ponieważ nie zostały ujęte w pozwie, zatem uwzględnienie ich przy obliczaniu aktualnej wysokości renty należnej powodowi stanowiłoby wyjście ponad żądanie. W zakresie przekraczającym kwotę 5.500 zł miesięcznie powództwo podlegało więc oddaleniu.

Za datę, od której renta powinna ulec podwyższeniu, Sąd przyjął datę wytoczenia powództwa. W ocenie Sądu, z materiału dowodowego wynika, że w tej dacie zwiększone potrzeby powoda uzasadniały podwyższenie renty do wysokości wskazanej w wyroku. Zdaniem Sądu strona powodowa nie wykazała natomiast, aby taki stan istniał już w dacie wskazanej w piśmie precyzującym pozew – czyli w lutym 2011 r.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 KC, z uwzględnieniem zmiany jego brzmienia, obowiązującej od dnia 1 stycznia 2016 r. Wyrok podwyższający rentę ma bowiem charakter deklaracyjny (tak w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 18.10.1972 r. III CZP 25/72 OSNC 1973/1/55 oraz uchwały z dnia 6.8.1991 r. III CZP 66/91 OSP 1992/5/102). Stwierdza jedynie, że wobec określonej zmiany stosunków, powodowi od określonej daty należy się renta w innej wysokości, niż zasądzona uprzednio, co uzasadnia odpowiednią zmianę wysokości świadczenia. Przy świadczeniach okresowych, takich jak renta, odsetki należą się oddzielnie od każdej miesięcznej należności, poczynając od pierwszego dnia opóźnienia.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 KPC, stosując zasadę ich stosunkowego rozdzielania. Powód wygrał sprawę w 53%. Łączne koszty prowadzenia sprawy wyniosły 10.054 zł, z czego powód poniósł kwotę 7.654 zł (2.100 zł opłata od pozwu, 17 zł opłata od pełnomocnictwa, 2.400 zł koszty zastępstwa procesowego od pierwotnej wartości przedmiotu sporu, 2.366 zł + 259 zł opłata od rozszerzonego powództwa, 512 zł koszty opinii biegłego), a pozwana kwotę 2.400 zł (koszty zastępstwa procesowego). Różnica pomiędzy kosztami faktycznie poniesionymi przez strony, a kosztami które strony powinny były ponieść ze względu na stopień wygrania sprawy wynosi 2.928,62 zł na korzyść powoda.

Na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w związku z art. 102 KPC nie obciążono stron nieuiszczonymi kosztami sądowymi.